

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» ФАКУЛЬТЕТ
ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ
«Страхування в туризмі та готельно-ресторанній сфері»**

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність 241 –«Готельно-ресторанна справа»

**для студентів IV курсу / 7 семестр /
факультету туризму та міжнародних комунікацій**

Ужгород -2020

УДК 338.488.2(076):368

C41

Методичні рекомендації з дисципліни «Страхування в туризмі та готельно-ресторанній сфері» для студентів галузі знань 24 – «Сфера обслуговування», спеціальність 241 „Готельно-ресторанна справа”. . – Ужгород 2020. – 40 с.

Упорядник: к.е.н., доцент кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства Січка І.І.

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства
Протокол від 12.02. 2020 року № 7

Завідувач кафедри _____ проф. Корсак Р.В.

Схвалено на засіданні науково-методичної комісії факультету туризму та міжнародних комунікацій

Протокол від 24.04. 2020 року № 4

Рецензенти:

Корсак Роман Володимирович – д. іст. н. , професор, завідувач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства;

Кіш Галина Вікторівна - к.е.н., доцент кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства .

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
3. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	7
4. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
5. Плани лекційних занять.....	12
6. Плани практичних занять.....	14
7. Завдання для самостійної роботи.....	25
8. Завдання для контролю навчальних досягнень студентів.....	31
9. Рекомендована література.....	35
10. Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів.....	39

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрямок / спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3,5</p> <p>Модулів: 2</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 105 год.</p> <p>Тижневих годин: 2 год.</p>	<p>Галузь знань: 24 – Сфера обслуговування</p> <p>Спеціальність 241 – «Готельно-ресторанна справа»</p> <p>Освітній ступінь: «бакалавр»</p>	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		4-й	5-й
		Семестр	
		7-й	9-й
		Лекції	
		26 год.	10 год.
		Практичні	
		14 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		65 год.	93 год.
		Вид контролю: залік	

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Страхування та йогоекономічний зміст	11	4	1			6	12	2				10
Тема 2. Організація страхової справи	10	2	1			7	12	2				10
Тема 3. Страхування як елемент управління ризиками в туризмі та готельно-ресторанній сфері	12	4	2			6	12	2				10
Тема 4. Особисте страхування в туризмі та готельно-ресторанній сфері	11	2	2			7	12		2			10
Тема 5. Страхування майна	9		2			7	10					10
Модульна контрольна робота №1	2	2										
Разом за змістовим модулем 1	55	14	8	-	-	33	58	6	2			50
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Страхування відповідальності в туризмі та готельно-ресторанній сфері	9	2	1			6	12	2				10
Тема 7.	10	2	1			7	10					10

Страховання в системі «Асистанс»												
Тема 8. Страховання транспортних ризиків	10	2	1			7	10					10
Тема 9. Страховання зовнішньоекономічних контрактів.	9	2	1			6	12	2				10
Тема 10. Проблеми, недоліки та переваги страхування	10	2	2			6	3					3
Модульна контрольна робота № 2	2	2										
Разом за змістовим модулем 2	50	12	6	-	-	32	47	4				43
Усього годин	105	26	14	-	-	65	105	10	2	-	-	93

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Страховання в туризмі та готельно-ресторанній сфері» – це формування у студентів компетентностей щодо системи теоретичних знань і прикладних вмінь та навичок використання принципів і методів страхування в туристичній та готельно-ресторанній сфері, а також ознайомлення студентів з питаннями теорії і практики обов'язкового (державного) і добровільного страхування юридичних і фізичних осіб в сучасних умовах стосовно до сфери туризму.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчити основні питання теорії страхування;
- усвідомити основні функції, сутність і зміст страхування;
- вивчити зміст найважливішою вітчизняній і міжнародній страховій термінології, форми страхування, класифікацію страхування, найважливіші умови особистого і майнового страхування туристів, цивільної відповідальності автотуристів, екологічного страхування;
- освоїти методологію актуарних розрахунків страхових тарифів, економічного аналізу страхових операцій, питання перестраховання, обчислення страхових тарифів за різними видами страхування та ін;
- отримати необхідну базу знань з правових відносин страхувальника і страховика, організаційним ознаками побудови страхових організацій, оплати праці і функцій агентів, брокерів, маклерів, дилерів і інших позаштатних і штатних працівників страхових компаній.
- розкрити зміст категорійного апарату страхування, його завдань на підприємстві;

Студент повинен вміти:

- розкрити сутність окремих видів страхування і специфіки здійснення їх у сфері туризму;
- використовувати методи страхування, розрахунок страхових тарифів, аналізувати основні показники, що характеризують діяльність страховика тощо;
- вирішувати питання, пов'язані із проведенням ризик-менеджменту практичної діяльності та передачею окремих ризиків страхування.

Студент повинен знати:

- сутність страхування та його роль в економіці;
- основну термінологію, яка використовується у страхуванні;
- основні тенденції розвитку страхової справи у сучасному ринковому середовищі України та інших країнах.

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи страхового бізнесу. Види страхування, які застосовуються в туризмі та готельно-ресторанній сфері.

ТЕМА 1. Економічний зміст страхування

Страхування - це солідарне покриття збитку. Страхування - це вид взаємодопомоги .Страховий фонд . Основні функції страхування.Основну мету страхування. Страхова подія і страховий випадок, спільне й відмінність . Страхова сума і що вона означає в договорі страхування. Страхова премія. Страхове відшкодуванням.

Системи страхування та ті ,які застосовуються в Україні. Франшиза. Види франшизи.

ТЕМА 2. Організація страхової справи

Форма організації страхового капіталу за назвою «кептивна страхова компанія». Фінансово-промислові групи та чим вони відрізняються від промислово-фінансових груп. Роль у них страхової компанії. Основні підрозділи страховиків, їхні права і функції.Дочірня страхова компанія. Аквізиція страхової компанії. Системи страхових відносин . Страховий пул. Морський пул та щоце означає для страхових компаній, що входять до нього. Визначення поняття самострахування та у яких випадках доцільно його застосовувати. Зміст подвійного страхування та чому воно заборонене законодавством деяких країн. Характеристика взаємного страхування. Страховик і страхувальник при взаємному страхуванні. У яких випадках доцільним є взаємне страхування. Перестраховання та його економічна суть. Схема передачі ризику в перестраховання. Як використовуються пули з метою передачі ризиків у перестрахованні. Основні переваги цього способу перестраховання.

ТЕМА 3. Страхування як елемент управління ризиками в туризмі та готельно-ресторанній сфері

Характеристика ризиків у туристичній діяльності в цілому. Ризики підприємства сфери послуг та які з них найбільш типові для туристичного підприємства. Аналіз особливостей прояву ризиків на туристичному підприємстві. Фактори , що впливають на виникнення ризиків. Основні види ризиків супроводжують зовнішньоекономічну діяльність туристичних

підприємств. Аналіз особливостей прояву ризиків туристів. Фактори ,щовпливають на виникнення цих ризиків. Види ризиків, що супроводжують туристів як на стадії придбання туристичної послуги, так і під час туристичної поїздки. Чим відрізняються ризики в'їзного і виїзного туризму. Ризик-менеджмент . Основні етапи керування ризиком.

ТЕМА 4. Особисте страхування в туризмі та готельно-ресторанній сфері
Особисте страхування та які основні ризики воно покриває. Характеристика страхуванню від нещасного випадку. Характеристика накопичувальному страхуванню. Види накопичувального страхування . Змішане страхування життя і його різновиди. Пенсійне страхування і його різновиди та чи є пенсійне страхування страхуванням ренти. Характеристику медичному страхуванню. Види медичного страхування ви знаєте. Медичне страхування накопичувальним. Медичне страхування в Україні. Основні труднощі його запровадження. Фактори ціни добровільного медичного страхування . Загальні і відмінні риси обов'язкового і добровільного медичного страхування. Колективне страхування. Виплати страхового відшкодування за договорами колективного страхування

ТЕМА 5. Страхування майна

Майно і якими видами страхування покриваються майнові ризики. Об'єкт страхування у всіх цих видах. Характеристика страхуванню майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг. Характеристика страхування майна сільськогосподарських підприємств та як пов'язаний цей вид страхування з туристичною діяльністю. Характеристика страхування особистого майна громадян. Що зазвичай не страхується громадянами, але може бути застраховано підприємствами. Характеристика страхування транспортних засобів. На яких умовах може бути застраховане майно туриста. Найбільш типові причини настання страхових випадків, пов'язаних з майновими ризиками туристів. Виплата страхового відшкодування туристу при на станні страхового випадку. На яких підставах туристу можуть відмовити у виплаті страхового відшкодування. На яких умовах страхується багаж при авіа перельотах. Випадки коли повітряний перевізник має право відмовити у виплаті страхового відшкодування . Характеристика морського страхування. В морському праві поняття аварії та на яких умовах страхуються вантажі. Зміст поняття «генеральний договір страхування».

Змістовий модуль 2. Страхування відповідальності. Страхування в рамках зовнішньоекономічних зв'язків . Доцільність та ефективність страхування.

ТЕМА 6. Страхування відповідальності в туризмі та готельно-ресторанній сфері

Ризики при страхуванні відповідальності. Умови виплати страхового відшкодування при страхуванні відповідальності. Ліміти, які можуть бути встановлені при страхуванні відповідальності. Характеристика страхування цивільної відповідальності. Характеристика страхування професійної відповідальності та чи є воно різновидом цивільної відповідальності. Характеристика обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Необхідність введення в країні обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Поліси яких видів страхування доцільно мати кожному водію. Суть правил обов'язкового страхування відповідальності повітряного перевізника і виконавця повітряних робіт та яке відношення ця відповідальність має до туристичної діяльності. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та до якого виду відповідальності вона належить. Зміст страхування специфічної відповідальності в туристичній діяльності.

ТЕМА 7. Страхування в системі «Асістанс»

Види страхування , що забезпечують страхування зовнішньоекономічної діяльності туристичного підприємства. Економічна доцільність кожного з цих видів. Система «Асістанс», її історична й економічна обумовленість. Ризики , що покриваються системою «Асістанс». Компанії, які здійснюють страхування за системою «Асістанс» . Законодавча база страхування за системою «Асістанс». Основні умови страхування за системою «Асістанс». Переваги системи «Асістанс» перед всіма іншими видами страхування. Типові обмеження страхування за системою «Асістанс». Види «Асістанса». Характеристика «Асістансу за місцем проживання». Чим відрізняється страхування осіб, які виїжджають за кордон для роботи по найму, від страхування туристів. Електронні пластикові карти при страхуванні за системою «Ассістанс». Характеристика практики страхування за системою «Асістанс» в Україні. Загальні правила для всіх страхових компаній України по страхуванню в системі «Асістанс».

ТЕМА 8. Страхування транспортних ризиків

Відмінність КАСКО від страхування в системі «Зелена карта».

Основні помилки українських водіїв, які потрапили в ДТП за кордоном. З чим вони пов'язані і на що слід звернути увагу під час придбання страхового поліса і перед тим, як відправитися в поїздку, щоб їх уникнути.

Рекомендовані правила поведінки українських водіїв, які потрапили в ДТП за кордоном.

Ризики ,що має включати комплексне страхування транспортних ризиків, щоб водій був повністю впевнений у тому, що йому оплатять грошову компенсацію будь-якого збитку, отриманого під час ДТП.

Види страхування транспортних ризиків ,що пропонуються на страховому ринку України.

Транспортні ризики ,що не покриваються існуючими видами страхування.

Суть страхування Авто-Асістанс. На території яких країн воно діє.

Відмінності Авто-Асістанс від інших видів страхування. Чи можна його замінити придбанням полісів всіх видів страхування транспортних ризиків, пропонованих на ринку страхових послуг України.

ТЕМА 9. Захист при здійсненні зовнішньоекономічних контрактів.

Можливості застрахуватися одночасно від втрат у зв'язку з падінням курсу цінного папера і від зростання курсу цінного паперу за допомогою двох ф'ючерсних контрактів. Опціонний контракт.Що спільного й у чому відмінність ф'ючерсного контракту від опціону. Можливості застрахуватися одночасно від втрат у зв'язку з падінням курсу цінного папера і від зростання курсу цінного паперу за допомогою двох опціонних контрактів. Страхування в рамках базисних умов постачання. Страхувальник за умовами «франко-завод». Відповідальність за страхування при постачанні на умовах ФОБ. Чим з погляду страхування відрізняються постачання на умовах СІФ і «провезення і страховка оплачені до». Переваги оформлення страхування на умовах СІФ і «провезення і страховка оплачені до». Недоліки оформлення страхування на умовах СІФ і «провезення і страховка оплачені до».

ТЕМА 10. Проблеми, недоліки та переваги страхування

Основні проблеми сучасного страхування.Сфери інтересів туристичного підприємства. Злочини характерні для сфери страхування. Види страхування особливо піддані їм. Види шахрайства, специфічні для страхування туристичних ризиків (окремо для туристичних підприємств і туристів). Заходи ,що вживають страховики на міжнародному рівні для боротьби зі страховим шахрайством.

Заходи,що вживають українські страховики для боротьби зі страховим шахрайством .Основні недоліки страхування та які з нихналежать до головних.

Переваги страхування перед всіма іншими способами керування ризиками.

Переваги страхування для туристичного підприємства. Які туристичні ризики не покриваються страхуванням.

5. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Основи страхового бізнесу. Види страхування,які застосовуються в туристичній та готельно-ресторанній сфері.

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ

- 1.Поняття страхування
- 2.Основні поняття в страхуванні
- 3.Страховий ризик
- 4.Класифікація в страхуванні
- 5.Договірні відносини в страхуванні

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХОВОЇ СПРАВИ

- 1.Державне регулювання страхової діяльності
- 2.Організаційні форми страховиків
- 3.Аквізиція страхової компанії
- 4.Системи страхових відносин

ТЕМА 3. СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

1. Характеристика ризиків у туристичній діяльності
- 2.Особливості прояву ризиків туристичного підприємства
- 3.Ризики туристів
- 4.Місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності
- 5.Розробка програми страхування ризиків для туристичного підприємства

ТЕМА 4. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

- 1.Основні поняття в особистому страхуванні
- 2.Страхування від нещасного випадку
- 3.Страхування життя

- 4.Медичне страхування
- 5.Колективне страхування
- 6.Обов'язкові види особистого страхування

ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ МАЙНА

- 1.Страхування майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг
- 2.Страхування майна сільськогосподарських підприємств
- 3.Страхування майна громадян
- 4.Страхування транспортних засобів
- 5.Страхування майна туристів
- 6.Страхування вантажів. Поняття морського страхування
- 7.Види страхування, пов'язані зі страхуванням майна

Змістовий модуль 2. Страхування відповідальності. Страхування в рамках зовнішньоекономічних зв'язків . Доцільність та ефективність страхування.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

- 1.Принципи страхування відповідальності
- 2.Страхування професійної відповідальності
- 3.Страхування цивільної відповідальності
- 4.Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності
5. Економічний зміст страхування відповідальності

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ «АСІСТАНС»

- 1.Зміст страхування зовнішньоекономічних зв'язків у туризмі
- 2.Поняття про систему «Асістанс»
- 3.Законодавча база
- 4.Умови страхування за системою «Асістанс»
- 5.Обмеження системи «Асістанс»
- 6.Види «Асістанса»

ТЕМА 8. СТРАХУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ РИЗИКІВ

1. Система «Зелена карта»
- 2.Умови проведення страхування в системі «Зелена карта»
- 3.Страхування транспортних засобів
- 4.Комплексне страхування транспортних ризиків

ТЕМА 9. ЗАХИСТ ВІД РИЗИКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ КОНТРАКТІВ.

1. Принципи захисту від ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічними контрактами
2. Валютні застереження
3. Ф'ючерні й опціонні контракти
4. Страхування в рамках базисних умов поставок

ТЕМА 10. ПРОБЛЕМИ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ СТРАХУВАННЯ

1. Проблеми страхування
2. Злочинність у страхуванні
3. Недоліки страхування
4. Переваги страхування

6. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Основи страхового бізнесу. Види страхування, які застосовуються в туристичній та готельно-ресторанній сфері.

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ

1. Поняття страхування
2. Основні поняття в страхуванні
3. Страховий ризик
4. Класифікація в страхуванні
5. Договірні відносини в страхуванні

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Поняття страхування.
2. Які основні поняття в страхуванні?
3. Що таке страховий ризик?
4. Класифікація в страхуванні.
5. Опишіть договірні відносини в страхуванні.

Рекомендована література.

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів, 2015. 270 с.
2. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
3. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.

4. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
5. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
6. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.
7. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний посібник. Київ, 2006. 368 с.
8. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХОВОЇ СПРАВИ

1. Державне регулювання страхової діяльності
2. Організаційні форми страховиків
3. Аквізиція страхової компанії
4. Системи страхових відносин

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Охарактеризуйте державне регулювання страхової діяльності.
2. Які є організаційні форми страховиків?
3. Що таке аквізиція страхової компанії?
4. Опишіть системи страхових відносин.

Рекомендована література.

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів, 2015. 270 с.
2. Бутко И.И., Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие. Ростов н/Д, 2009. 320 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
4. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.
5. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
6. Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків, 2008. 140 с.
7. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.
8. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник. Дніпропетровськ, 2016. 300 с.

ТЕМА 3. СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

1. Характеристика ризиків у туристичній діяльності
2. Особливості прояву ризиків туристичного підприємства
3. Ризики туристів
4. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності
5. Розробка програми страхування ризиків для туристичного підприємства

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Дайте характеристику ризиків у туристичній діяльності .
2. Які є особливості прояву ризиків туристичного підприємства ?
3. Перерахуйте ризики туристів.
4. Яке місце займає страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності?
5. Опишіть процес розробки програми страхування ризиків для туристичного підприємства.

Рекомендована література.

1. Бутко И.И. , Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие.Ростов н/Д,2009. 320 с.
2. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ ,2017. 376 с.
4. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник.Київ,2016. 544 с.
5. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.
6. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний по-сібник.Київ, 2006. 368 с.
7. Рябенко Г.М.,Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.
8. Шматько Л.П. Страхование и риски в туризме : уч. пособие .Ростов н/Д,2010. 208с.
9. Бондар Н.О. Страховий менеджмент: навчальний посібник .Харків,2016. 155 с.
- 10.Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб. Львів, 2014. 328 с.
- 11.Голод А.,Феленчак.Ю. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. Львів, 2016.156 с.

ТЕМА 4. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

1. Основні поняття в особистому страхуванні
2. Страхування від нещасного випадку
3. Страхування життя
4. Медичне страхування
5. Колективне страхування
6. Обов'язкові види особистого страхування

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Назвіть основні поняття в особистому страхуванні.
2. Страхування від нещасного випадку.
3. Що таке страхування життя?
4. Необхідність медичного страхування.
5. Що таке колективне страхування?
6. Які є обов'язкові види особистого страхування?

Рекомендована література.

1. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
2. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.
3. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.
4. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.
5. Шматько Л.П. Страхование и риски в туризме : уч. пособие .Ростов н/Д, 2010. 208с.
6. Бондар Н.О. Страховий менеджмент: навчальний посібник .Харків, 2016. 155 с.
7. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб. Львів, 2014. 328 с.
8. Голод А., Феленчак Ю. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. Львів, 2016. 156 с.

ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ МАЙНА

1. Страхування майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг
2. Страхування майна сільськогосподарських підприємств
3. Страхування майна громадян
4. Страхування транспортних засобів
5. Страхування майна туристів

6.Страхування вантажів. Поняття морського страхування

7.Види страхування, пов'язані зі страхуванням майна

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Опишіть необхідність страхування майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг.
2. Поясніть необхідність страхування майна сільськогосподарських підприємств.
3. Поясніть необхідність страхування майна громадян
4. Страхування транспортних засобів.
5. Страхування майна туристів.
6. Страхування вантажів.
7. Що таке морське страхування?
8. Які є види страхування, пов'язані зі страхуванням майна ?

Рекомендована література.

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів,2015. 270 с.
2. Бутко И.И. , Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие.Ростов н/Д,2009. 320 с.
3. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
4. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ ,2017. 376 с.
5. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник.Київ,2016. 544 с.
6. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
7. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
8. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.

Змістовий модуль 2. Страхування відповідальності. Страхування в рамках зовнішньоекономічних зв'язків . Доцільність та ефективність страхування.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТУРИСТИЧНІЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

- 1.Принципи страхування відповідальності
- 2.Страхування професійної відповідальності
- 3.Страхування цивільної відповідальності

4. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності
5. Економічний зміст страхування відповідальності

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Назвіть принципи страхування відповідальності.
2. Що таке страхування професійної відповідальності?
3. Охарактеризуйте страхування цивільної відповідальності.
4. Охарактеризуйте страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності.
5. Розкрийте економічний зміст страхування відповідальності.

Рекомендована література.

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів, 2015. 270 с.
2. Бутко И.И., Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие. Ростов н/Д, 2009. 320 с.
3. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.
4. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
5. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
6. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.
7. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний посібник. Київ, 2006. 368 с.
8. Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків, 2008. 140 с.
9. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ «АСІСТАНС»

1. Зміст страхування зовнішньоекономічних зв'язків у туризмі
2. Поняття про систему «Асістанс»
3. Законодавча база
4. Умови страхування за системою «Асістанс»
5. Обмеження системи «Асістанс»
6. Види «Асістанса»

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Який зміст страхування зовнішньоекономічних зв'язків у туризмі?
2. Поняття про систему «Асістанс».
3. Яка законодавча база страхування?
4. Назвіть умови страхування за системою «Асістанс».
5. Які є обмеження системи «Асістанс»?
6. Перерахуйте види «Асістанса».

Рекомендована література.

1. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
2. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
3. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.
4. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
5. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
6. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.

ТЕМА 8. СТРАХУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ РИЗИКІВ

1. Система «Зелена карта»
2. Умови проведення страхування в системі «Зелена карта»
3. Страхування транспортних засобів
4. Комплексне страхування транспортних ризиків

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Дайте характеристику системи «Зелена карта».
2. Назвіть умови проведення страхування в системі «Зелена карта».
3. Що таке страхування транспортних засобів?
4. Опишіть комплексне страхування транспортних ризиків.

Рекомендована література.

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів, 2015. 270 с.
2. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
4. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник. Київ, 2016. 544 с.
5. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
6. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.

7. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний по-сібник.Київ, 2006. 368 с.
8. Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків,2008.140 с.
9. Шматько Л.П. Страхование и риски в туризме : уч. пособие .Ростов н/Д,2010. 208с.

ТЕМА 9. ЗАХИСТ ВІД РИЗИКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ КОНТРАКТІВ.

- 1.Принципи захисту від ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічними контрактами
- 2.Валютні застереження
- 3.Ф'ючерсні й опціонні контракти
- 4.Страхування в рамках базисних умов поставок

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Перерахуйте принципи захисту від ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічними контрактами.
2. Що таке валютні застереження?
3. Що таке ф'ючерсні контракти ?
4. Що таке опціонні контракти?
5. Охарактеризуйте страхування в рамках базисних умов поставок.

Рекомендована література.

1. Бутко И.И. , Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие.Ростов н/Д,2009. 320 с.
2. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ ,2017. 376 с.
4. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник.Київ,2016. 544 с.
5. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
6. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
7. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний по-сібник.Київ, 2006. 368 с.
8. Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків,2008.140 с.

ТЕМА 10. ПРОБЛЕМИ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ СТРАХУВАННЯ

1. Проблеми страхування
2. Злочинність у страхуванні
3. Недоліки страхування
4. Переваги страхування

Реферат. Есе.

Питання для обговорення :

1. Які можуть бути проблеми в страхуванні?
2. Охарактеризуйте злочинність у страхуванні.
3. Які можуть бути недоліки страхування?
4. Які переваги страхування?

Рекомендована література.

1. Бутко И.И. , Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие.Ростов н/Д,2009. 320 с.
2. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
3. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний по-сібник.Київ, 2006. 368 с.
4. Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків,2008.140 с.
5. Рябенко Г.М.,Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.
6. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник. Дніпропетровськ, 2016. 300 с.
7. Шматько Л.П. Страхование и риски в туризме : уч. пособие .Ростов н/Д,2010. 208с.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Страхування в туризмі та готельно-ресторанній справі» визначається типовою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота студента з предмету дисципліни «Страховання в туризмі та готельно-ресторанній справі» передбачає:

- опрацювання та конспектування додаткової літератури, рекомендованої викладачем під час викладу лекцій;
- підготовку термінологічного словника з базовими категоріями та поняттями;
- самостійний пошук інформації в бібліотеках та в мережі Інтернет для підготовки до практичних занять

Індивідуальні завдання включають такі види роботи:

- написання реферату, есе за темою;

Тематика для індивідуальних завдань

М 1

1. Сутність страхової послуги як товару страхового ринку. Класифікація страхових послуг.
2. Ліцензування страхової діяльності, як необхідна умова реалізації страхових послуг.
3. Страхові посередники, їх функції та основні кваліфікаційні вимоги.
4. Страховий маркетинг і його функції.
5. Особливості процесу реалізації страхових послуг.
6. Становлення ринку страхових послуг України.
7. Проблеми розвитку страхової сфери в Україні.
8. Роль і місце страхових брокерів у реалізації страхових послуг
9. Вимоги законодавства України щодо страхових посередників
10. Сутність договору страхування.
11. Порядок укладання договору страхування.
12. Етапи проходження страхової угоди. Андеррайтинг.
13. Врегулювання вимог страховика щодо відшкодування збитків.
14. Дії страховика та страхувальника при настанні страхового випадку.
15. Договори страхування та вимоги до них в країнах Європейського Співтовариства.
16. Процедура розгляду скарг страхувальників і застрахованих.
17. Проблеми врегулювання договорів страхування: міжнародний досвід.
18. Особливості змісту заяви про страхування за окремими видами страхування.
19. Особливості укладання договорів страхування майна юридичних осіб і громадян.

20. Роль страхування в ринковій економіці
21. Розвиток ринку страхування життя в зарубіжних країнах (США, Японія, країни Західної та Східної Європи).
22. Економічна необхідність, сутність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.
23. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків та умови проведення.
24. Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови проведення.
25. Особливості роботи страхової компанії при проведенні страхування від нещасних випадків в обов'язковій і добровільній формах.
26. Оцінка сучасного стану страхування від нещасних випадків в Україні.
27. Страхові програми зі страхування від нещасних випадків, які діють на сучасному страховому ринку України.
28. Виникнення страхування від нещасних випадків та його розвиток.
29. Необхідність обов'язкового страхування від нещасних випадків, його економічне призначення.
30. Страхова медицина та її розвиток в Україні.
31. Розвиток медичного страхування в зарубіжних країнах.
32. Проблеми впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні.
33. Декларації про операції з перестраховання як один з елементів нагляду за страховою (перестраховою) діяльністю в Україні
34. Аспекти взаємодії страхових компаній та служб Асістансу на сучасному етапі
35. Правові та соціально-економічні аспекти запровадження страхової медицини
36. Добровільне медичне страхування
37. Аналіз страхового ринку України
38. Економічний зміст страхування кредитних ризиків
39. Індивідуальне та колективне добровільне страхування від нещасних випадків
40. Іноземний досвід медичного страхування
41. Проблеми та перспективи розвитку соціального страхування в Україні
42. Ринок перестраховання
43. Стратегічні альянси страхових компаній та банків, зарубіжний досвід та перспективи створення в Україні

44. Страхова компанія – як необхідний суб'єкт страхового ринку
45. Страхова медицина
46. Структура, завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю
47. Сучасні можливості використання інформаційних технологій у страховій справі
48. Фінансовий аспект діяльності страхових компаній в Україні
49. Форми проведення перестраховувальних операцій
50. Форми страхування кредитів. Страхування товарних кредитів
51. Формування фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування
52. Юридичні поняття відповідальності та підстави для її страхування
53. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування
54. Характеристика складу страхових послуг
55. Сучасний стан страхового ринку України
56. Перспективи розвитку страхового ринку України
57. Удосконалення державного нагляду за страховою діяльністю
58. Умови медичного страхування осіб, що від'їжджають за кордон
59. Концептуальні засади розвитку медичного страхування в Україні
60. Характеристика основних форм страхування кредиту
61. Історія розвитку кредитних страхових відносин
62. Державна програма розвитку страхового ринку України
63. Порівняльний аналіз системи державного нагляду в Україні та за кордоном
64. Особливості розрахунку страхових тарифів зі страхування життя

М 2

1. Економічна суть та основні умови страхування підприємствами майнових ризиків.
2. Роль страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті.
3. Розвиток страхування підприємницьких ризиків в Україні
4. Страхування майна підприємств від вогню та інших небезпек
5. Страхування підприємств від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна
6. Страхування доходу (прибутку)
7. Страхування відповідальності товаровиробника за якість продукції
8. Страхування комерційних ризиків
9. Страхування відповідальності підприємств за забруднення довкілля

10. Правове забезпечення розвитку страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції у розвинутих країнах
11. Розвиток страхування майна підприємств в Україні
12. Місце товариств взаємного страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті
13. Страхування будівель та іншого майна підприємств готельно-ресторанної сфери
14. Комплексне страхування майна суб'єктів господарювання від вогню та інших небезпек.
15. Формування страхового інтересу суб'єктів підприємництва в умовах ринкової економіки
16. Досвід зарубіжних країн у страхуванні підприємницьких ризиків.
17. Проблеми та перспективи розвитку страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні.
18. Страхування виробничих ризиків
19. Страхування відповідальності роботодавця
20. Роль і завдання страхових компаній у системі екологічного страхування (страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища).
21. Екологічне страхування в Україні. Основні шляхи та проблеми його становлення
22. Екологічний моніторинг для визначення екологічних ризиків
23. Екологічний чинник в системі соціальних пріоритетів громадян
24. Необхідність і розвиток страхування цивільної відповідальності виробників за якість виробленої продукції.
25. Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування
26. Обов'язкове і добровільне страхування сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
27. Обов'язкове та добровільне страхування сільськогосподарських тварин.
28. Правила добровільного страхування майна сільськогосподарських підприємств, орендарів, фермерських господарств.
29. Оцінка сучасного стану сільськогосподарського страхування в Україні.
30. Досвід сільськогосподарського страхування в зарубіжних країнах та можливості його використання в Україні.
31. Участь держави у страхуванні сільськогосподарських ризиків.

32. Економічна необхідність, суть та розвиток страхування технічних ризиків.
33. Страхування будівельного підприємця від усіх ризиків.
34. Страхування монтажних ризиків.
35. Страхування машин від поломок та електронного обладнання.
36. Іноземний досвід страхування будівельно-монтажних ризиків та можливості його використання в Україні.
37. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах в Україні.
38. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах за кордоном.
39. Особливості страхового захисту складного обладнання та машин.
40. Оцінка сучасного стану і перспектив розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.
41. Особливості діяльності аварійного комісара при автотранспортному страхуванні.
42. Міжнародна система страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
43. Роль непрямих посередників у забезпеченні страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
44. Страхування відповідальності судновласника.
45. Організаційні та інші перешкоди розвитку морського страхування в Україні.
46. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні морських суден.
47. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні вантажів, що перевозяться морем.
48. Види страхування відповідальності судновласників.
49. Страхування пасажирів від нещасних випадків на морському транспорті.
50. Необхідність, значення і особливості страхування авіаційних ризиків.
51. Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації.
52. Страхування при здійсненні космічної діяльності.
53. Варшавська конвенція (1929 р.) та її роль в розвитку авіаційного страхування.
54. Послуги страховиків авіаційного страхування відносно суден та вантажів за межами України.

55. Організація страхування авіаційних та космічних ризиків (порівняти вітчизняний та зарубіжний досвід).
56. Страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності.
57. Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.
58. Роль та місце страхування вантажу
59. Морське страхування перевезених вантажів – карго
60. Каско – страхування засобів водного транспорту
61. Добровільні види авіаційного страхування
62. Рекомендації по вибору страхової компанії
63. Структура коштів та інвестиційної діяльності страхових компаній
64. Порівняльна оцінка економічної ефективності страхування і самострахування
65. Ціна ринкових видів страхування
66. Способи розрахунку ціни в страхуванні
67. Рентабельність страхування туристичних ризиків

Методи навчання

У процесі викладення навчального матеріалу застосовуються такі методи : словесні – розповідь , пояснення , лекція; наочні – ілюстрація ; прагматичні методи; методи стимулювання, мотивації, організації, контролю навчання та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Вивчення даного курсу студентами здійснюється, крім лекційних, практичних занять та консультацій з викладачем, шляхом самопідготовки студентів. Самостійна робота студента з предмету передбачає:

- опрацювання та конспектування додаткової літератури, рекомендованої викладачем під час викладу лекцій;
- підготовку до практичних занять;
- самостійний пошук інформації в бібліотеках та в мережі Інтернет для підготовки до занять;
- опрацювання певних тем для самостійного поглибленого вивчення.

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Методика поточного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Страховання в туризмі та готельно-ресторанній справі» включає проведення усних відповідей, блиц-опитувань, контрольних робіт та підсумкового контролю у формі заліку.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Страховання в туризмі та готельно-ресторанній справі» передбачає *30 варіантів завдань з переліку теоретичних питань завдань*. Кожен варіант складається викладачем вибірково з нижче наведеного переліку теоретичних завдань.

Варіант складається з двох теоретичних питань (кожне оцінюється в 25 балів). Максимальна сума отриманих студентом балів таким чином може становити 50 балів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Модульна контрольна робота №1

1. Поняття страхування
2. Основні поняття в страхуванні
3. Страховий ризик
4. Класифікація в страхуванні
5. Договірні відносини в страхуванні
6. Державне регулювання страхової діяльності
7. Організаційні форми страховиків
8. Аквізиція страхової компанії
9. Системи страхових відносин
10. Характеристика ризиків у туристичній діяльності
11. Особливості прояву ризиків туристичного підприємства
12. Ризики туристів
13. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності
14. Розробка програми страхування ризиків для туристичного підприємства
15. Основні поняття в особистому страхуванні
16. Страхування від нещасного випадку
17. Страхування життя
18. Медичне страхування
19. Колективне страхування

20. Обов'язкові види особистого страхування
21. Страхування майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг
22. Страхування майна сільськогосподарських підприємств
23. Страхування майна громадян
24. Страхування транспортних засобів
25. Страхування майна туристів
26. Страхування вантажів. Поняття морського страхування
27. Види страхування, пов'язані зі страхуванням майна

Модульна контрольна робота №2.

1. Принципи страхування відповідальності
2. Страхування професійної відповідальності
3. Страхування цивільної відповідальності
4. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності
5. Економічний зміст страхування відповідальності
6. Зміст страхування зовнішньоекономічних зв'язків у туризмі
7. Поняття про систему «Асістанс»
8. Законодавча база
9. Умови страхування за системою «Асістанс»
10. Обмеження системи «Асістанс»
11. Види «Асістанса»
12. Система «Зелена карта»
13. Умови проведення страхування в системі «Зелена карта»
14. Страхування транспортних засобів
15. Комплексне страхування транспортних ризиків
16. Принципи захисту від ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічними контрактами
17. Валютні застереження
18. Ф'ючерсні й опціонні контракти
19. Страхування в рамках базисних умов поставок
20. Проблеми страхування
21. Злочинність у страхуванні
22. Недоліки страхування
23. Переваги страхування

ЗРАЗОК ВАРІАНТА МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант №

1. Страхування транспортних засобів
2. Страхування професійної відповідальності

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Поняття страхування
2. Основні поняття в страхуванні
3. Страховий ризик
4. Класифікація в страхуванні
5. Договірні відносини в страхуванні
6. Державне регулювання страхової діяльності
7. Організаційні форми страховиків
8. Аквізиція страхової компанії
9. Системи страхових відносин
10. Характеристика ризиків у туристичній діяльності
11. Особливості прояву ризиків туристичного підприємства
12. Ризики туристів
13. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності
14. Розробка програми страхування ризиків для туристичного підприємства
15. Основні поняття в особистому страхуванні
16. Страхування від нещасного випадку
17. Страхування життя
18. Медичне страхування
19. Колективне страхування
20. Обов'язкові види особистого страхування
21. Страхування майна виробничих підприємств і підприємств сфери послуг
22. Страхування майна сільськогосподарських підприємств
23. Страхування майна громадян
24. Страхування транспортних засобів
25. Страхування майна туристів
26. Страхування вантажів. Поняття морського страхування
27. Види страхування, пов'язані зі страхуванням майна
28. Принципи страхування відповідальності
29. Страхування професійної відповідальності
30. Страхування цивільної відповідальності
31. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності

- 32.Економічний зміст страхування відповідальності
- 33.Зміст страхування зовнішньоекономічних зв'язків у туризмі
- 34.Поняття про систему «Асістанс»
- 35.Законодавча база
- 36.Умови страхування за системою «Асістанс»
- 37.Обмеження системи «Асістанс»
- 38.Види «Асістанса»
- 39.Система «Зелена карта»
- 40.Умови проведення страхування в системі «Зелена карта»
- 41.Страхування транспортних засобів
- 42.Комплексне страхування транспортних ризиків
- 43.Принципи захисту від ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічними контрактами
- 44.Валютні застереження
- 45.Ф'ючерсні й опціонні контракти
- 46.Страхування в рамках базисних умов поставок
- 47.Проблеми страхування
- 48.Злочинність у страхуванні
- 49.Недоліки страхування
- 50.Переваги страхування

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1.1. Основна література:

1. Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. Соціальне страхування: навч. посіб. Львів, 2015. 270 с.
2. Бутко І.І., Ляшко Г.І., Маркин П.П., Ситников П.П. Безопасность в программах и на туристических маршрутах :уч.пособие.Ростов н/Д, 2009. 320 с.
3. Бгатов А. П. Безопасность в туризме : учеб. пособ. М, 2010. 176 с.
4. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник. Київ, 2017. 376 с.
5. Горбач Л.М, Кадебська Е.В. Страхування : підручник.Київ, 2016. 544 с.
6. Дема Д.І. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ, 2013. 524 с.
7. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб. Київ, 2010. 318 с.
8. Плиса В. Й. Страхування: підручник. Київ, 2019. 512 с.
9. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний посібник.Київ, 2006. 368 с.
- 10.Писаревський І.М. Управління ризиками: навчальний посібник. Харків, 2008. 140 с.
- 11.Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. М., 2014. 426 с.
- 12.Сокиринська І.Г. Страхувий менеджмент: навч. посібник. Дніпропетровськ, 2016. 300 с.
- 13.Шматько Л.П. Страхование и риски в туризме : уч. пособие .Ростов н/Д, 2010. 208с.

Додаткова

1. Безугла В.О. Соціальне страхування:навчальний посібник. Київ, 2019. 368с.
2. Бондар Н.О. Страхувий менеджмент: навчальний посібник .Харків, 2016. 155 с.
3. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб.Львів, 2014. 328 с.
4. Голод А.,Феленчак.Ю. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. Львів, 2016.156 с.
5. Дема Д.І., Віленчук О.М, Дем'янюк І.В. Страхуві послуги:навчальний.посібник. Київ, 2017.526 с.
6. Кропельницька С.О., Плєць І.І. Страхуві послуги: навч. посіб. ІваноФранківськ, 2013. 390 с.
7. Кириленко О.П. Соціальне страхування : підруч.Тернопіль, 2016. 516 с.
8. Осадець С.С. Страхування: підручник .Київ, 2002. 599 с.
9. Плиса В.Й. Основи страхування:навч.посібник. Львів, 2001.144 с.

- 10.Реверчук С.К.,Сива Т.В.,Кубів С.І. Історія страхування : підручник. Київ,2012. 213 с.
- 11.Світлична О. С., Сташевич Н. М.Управління фінансами страхових організацій : навч. посіб. Одеса ,2015. 258 с.
- 12.Шихов А.К. Страхование: учебное пособие. Москва,2004. 431 с.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів УжНУ за кредитно-модульною системою» (Затверджено наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 503/01-17 від 03.03.2015 року), а також «Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курскових) екзаменів і заліків в УжНУ» (Затверджено наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 року)

Після виконання змістового модуля здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи (комбіновані завдання: тестові та відкриті питання). Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою.

Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент(ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового контролю покращити

цю оцінку принаймні до показника FX (35-59 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращення він (вона) до підсумкового контролю не допускається.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів зобов'язаний скласти залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж на 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Методи контролю включають:

Оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (письмові роботи);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру (практичні заняття);
- контроль індивідуальної (самостійної) роботи.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів.

Оцінювання роботи на практичних заняттях здійснюється у межах 30 балів.

Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи здійснюється у межах 20 балів:

20 – за самостійне опрацювання визначених тем (в індивідуальному порядку); за підготовку рефератів, есе, за темою.

Змістові модулі предмету оцінюються наступним чином:

Модульна контрольна робота	Оцінка за роботу на практичних заняттях	Самостійна робота студента	Всього
50 балів	30	20	100

Семестрова оцінка є результатом середнього арифметичного балів двох змістових модульних контролів (наприклад, студент за результатами першого модульного контролю набрав 80 балів; за результатами другого модульного контролю отримав 90 балів; семестрова оцінка у подібному випадку виставляється так: $(80+90) / 2 = 85$ (за шкалою ECTS – «В»; за розширеною національною шкалою – «добре»).